

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tiende Afdeling)

21. oktober 2021 *

»Præjudiciel forelæggelse – retligt samarbejde i straffesager – direktiv 2012/13/EU – ret til information under straffesager – artikel 6, stk. 3 – mistænkt og tiltalt persons ret til information om deres rettigheder – artikel 47 og 48 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder – national lovgivning, der ikke fastsætter nogen processuel fremgangsmåde med henblik på at afhjælpe indholdsmæssige uklarheder og mangler i anklageskriftet efter et forberedende retsmøde«

I sag C-282/20,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Spetsializirana nakazatelen sad (særlig domstol i straffesager, Bulgarien) ved afgørelse af 22. juni 2020, indgået til Domstolen den 26. juni 2020, i straffesagen mod

ZX,

procesdeltager:

Spetsializirana prokuratura

har

DOMSTOLEN (Tiende Afdeling),

sammensat af formanden for Fjerde Afdeling, C. Lycourgos (refererende dommer), som fungerende formand for Tiende Afdeling, og dommerne I. Jarukaitis og M. Ilešič,

generaladvokat: A. Rantos,

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

- den tjekkiske regering ved M. Smolek, J. Vlácil og T. Machovičová, som befuldmægtigede,
- den ungarske regering ved M. Fehér og M. Tátrai, som befuldmægtigede,

* Processprog: bulgarsk.

– Europa-Kommissionen ved P. Van Nuffel, M. Wasmeier og I. Zaloguin, som befuldmægtigede, og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 6, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager (EUT 2012, L 142, s. 1) og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«).
- 2 Anmodningen er blevet fremsat under en straffesag mod ZX for besiddelse af falske penge.

Retsforskrifter

EU-retten

- 3 I 14. og 41. betragtning til direktiv 2012/13 anføres:

»(14) [...] [Nærværende direktiv] opstiller [...] de fælles minimumsstandarder, der skal anvendes på den information om rettigheder og om tiltalen, der skal gives til personer, der er mistænkt eller tiltalt for at have begået en strafbar handling. Direktivet bygger på de rettigheder, der er fastlagt i chartret, særligt artikel 6, 47 og 48, og bygger derved på artikel 5 og 6 i [den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder, undertegnet i Rom den 4. november 1950 (herefter »EMRK«)], således som disse bestemmelser fortolkes af Den Europæiske Menneskerettighedsdomstol. [...]

[...]

(41) Dette direktiv overholder de grundlæggende rettigheder og de principper, der er anerkendt i chartret. Dette direktiv tilsigter navnlig at fremme retten til frihed, retten til en retfærdig rettergang og retten til et forsvar. Det bør gennemføres i overensstemmelse hermed.«
- 4 Dette direktivs artikel 6 med overskriften »Retten til information om tiltalen« bestemmer i stk. 3 og 4:

»3. Medlemsstaterne sikrer, at der, senest når grundlaget for tiltalen forelægges for en domstol, gives detaljeret information om tiltalen, herunder den strafbare handlingens art og den juridiske kvalificering af den, og om karakteren af den mistænkte eller tiltalte persons påståede deltagelse i udøvelsen af denne strafbare handling.

4. Medlemsstaterne sikrer, at en mistænkt eller tiltalt straks informeres om enhver ændring i de oplysninger, der gives i medfør af denne artikel, hvis dette er nødvendigt for at sikre en retfærdig behandling af sagen.«

Bulgarsk ret

- 5 Artikel 246, stk. 2 og 3, i Nakazatelno-protsesualen kodeks (strafferetsplejeloven) fastsætter:
- »2. I anklageskriftets del vedrørende de faktiske omstændigheder angives den lovovertrædelse, der er begået af den tiltalte, samt tid, sted og måde, hvorpå den er blevet begået; skadelidte og skadens størrelse [...]
3. [...] I anklageskriftets dispositive del angives: [...] den juridiske kvalificering af den begåede handling [...]
- 6 Strafferetsplejelovens artikel 248, stk. 1 og 3, har følgende ordlyd:
- »(1) Følgende spørgsmål behandles under det forberedende retsmøde:
- [...]
3. Er der under den indledende procedure sket en tilsidesættelse af væsentlige formforskrifter, der kan afhjælpes, og som har medført en begrænsning af den tiltaltes, offerets eller deres retssuccessorers processuelle rettigheder?
- [...]
- (3) Under domsforhandlingen ved førsteinstans-, appel- og kassationsretten er det ikke tilladt at anfægte tilsidesættelser af de i stk. 1, nr. 3, omhandlede processuelle rettigheder, som ikke har været genstand for drøftelser under det forberedende retsmøde, herunder på den refererende dommers initiativ, eller som anses for ubetydelige.«
- 7 Denne lovs artikel 249, stk. 2, er sålydende:
- »Hvis sagen indstilles på grundlag af artikel 248, stk. 1, nr. 3), i [strafferetsplejeloven], underretter retten anklagemyndigheden ved kendelse, hvoraf det fremgår, hvilke overtrædelser der er begået.«
- 8 I overensstemmelse med nævnte lovs artikel 287, stk. 1, udarbejder »[a]nklagemyndigheden en ny tiltale, når denne under den strafferetlige efterforskning konstaterer, at der er grund til at foretage en væsentlig ændring af den faktuelle del af tiltalen eller anvende en lov, der straffer mere alvorlige strafbare handlinger«. I henhold til denne artikels stk. 3 ledsages ændringen af tiltalen af garantier for forsvaret, dvs. at sagen udsættes på begæring fra forsvaret, således at det kan forberede sig på baggrund af den ændrede tiltale.

Twisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 9 ZX er tiltalt i en straffesag i Bulgarien for den 19. juli 2015 at have været i besiddelse af falske penge med valutakurs i ind- og udland, nemlig 88 pengesedler a 200 EUR, som han vidste var forfalskede, hvilket er strafbart i henhold til straffelovens artikel 244, stk. 2, sammenholdt med denne artikels stk. 1.
- 10 I det forberedende retsmøde blev anklageskriftets rigtighed udtrykkeligt drøftet. ZX rejste ikke tvivl herom, og den kompetente ret fastslog, at anklageskriftet formelt set var rigtigt.

- 11 Efter bevisoptagelsen konstaterede retten imidlertid i forbindelse med prøvelsen af, om betingelserne for at kunne høre parterne og afsige dom var opfyldt, at anklageskriftet indeholdt uklarheder og mangler, som ikke var blevet bemærket i det forberedende retsmøde. For det første var varigheden af den periode, hvori den tiltalte havde været i besiddelse af de 88 forfalskede pengesedler, ikke præcist angivet, dernæst gav anklageskriftet en ufuldstændig beskrivelse af den strafbare handlingens juridiske kendetegn, og endelig var der begået en fejl ved angivelsen af de bestemmelser i bulgarsk strafferet, som angiveligt var overtrådt.
- 12 Under domsforhandlingen den 12. juni 2020 henledte den forelæggende ret opmærksomheden på disse fejl, som anklageskriftet var behæftet med. Spetsializirana prokuratura (særlig anklagemyndighed, Bulgarien) (herefter »anklagemyndigheden«) udtrykte derfor ønske om omgående at afhjælpe disse ved at ændre tiltalen. ZX anførte, at der på trods af de fejl, som den juridiske kvalificering af de faktiske omstændigheder var behæftet med, ikke var grundlag for at ændre tiltalen i henhold til strafferetsplejelovens artikel 287. ZX foreslog den forelæggende ret at rette disse fejl i sin dom med henblik på at præcisere den korrekte juridiske kvalificering af lovovertrædelsen deri.
- 13 Den forelæggende ret har anført, at den inden for rammerne af hovedsagen er forpligtet til at vurdere, hvorvidt det, ved en erklæring fra anklagemyndigheden i retsmødet i hovedsagen, er muligt at afhjælpe disse procedurefejl i anklageskriftet, som den anser for at være væsentlige og for at kunne hindre en hensigtsmæssig afvikling af straffesagen.
- 14 Den forelæggende ret er i denne henseende af den opfattelse, at de nævnte fejl burde have været konstateret i det forberedende retsmøde, behandlingen af sagen burde have været indstillet og sagen sendt tilbage til anklagemyndigheden med anvisning om at afhjælpe disse fejl og udarbejde et nyt anklageskrift. Dette blev imidlertid ikke gjort. Den forelæggende ret har endvidere anført, at det efter en lovreform, der blev vedtaget i 2017 (herefter »reformen af 2017«), følger af strafferetsplejelovens artikel 248, stk. 3, at der kun kan gøres brug af en sådan beføjelse i det forberedende retsmøde, idet den bulgarske lov ikke fastsætter en mekanisme med henblik på at afhjælpe fejl, som anklageskriftet er behæftet med, efter dette retsmøde, bl.a. ved at sende sagen tilbage til anklagemyndigheden.
- 15 Den forelæggende ret har således anført, at det første præjudicielle spørgsmål vedrører spørgsmålet om, hvorvidt det forbud, der er fastsat i den nationale lovgivning, mod at drøfte fejl i de fremlagte oplysninger vedrørende tiltalen efter det forberedende retsmøde, og i den forbindelse den manglende mulighed for at afhjælpe disse fejl, er i overensstemmelse med artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13. Den forelæggende ret er navnlig i tvivl om, hvorvidt denne bestemmelse ligeledes finder anvendelse efter det forberedende retsmøde, f.eks. under de følgende retsmøder, når indsamlingen af beviser er afsluttet, men før retten træffer afgørelse om tiltalens realitet. Den forelæggende ret er desuden af den opfattelse, at det nævnte forbud kan være uforeneligt med chartrets artikel 47, stk. 1 og 2, som vedrører adgangen til effektive retsmidler og til en upartisk domstol.
- 16 Såfremt Domstolen konkluderer, at denne nationale lovgivning ikke er i overensstemmelse med EU-retten, ønsker den forelæggende ret inden for rammerne af det andet præjudicielle spørgsmål afklaret, hvorledes en processuel fejl i forbindelse med den anklagedes ret til information om tiltalen skal afhjælpes. For så vidt som artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13 i overensstemmelse med dom af 14. maj 2020, Staatsanwaltschaft Offenburg (C-615/18, EU:C:2020:376), har direkte virkning, er der behov for en processuel fremgangsmåde, hvorved denne direkte virkning kan udmøntes.

- 17 I denne henseende er den forelæggende ret af den opfattelse, at der findes to mulige processuelle fremgangsmåder.
- 18 Den første fremgangsmåde består i ved en udvidende fortolkning at anvende strafferetsplejelovens artikel 287, som gør det muligt at ændre tiltalen, bl.a. når anklagemyndigheden har begået en fejl ved formuleringen af anklageskriftet. En sådan ændring ledsages af de garantier, der er nødvendige for, at den tiltalte kan forsvare sig. Konkret giver retten anklagemyndigheden mulighed for at foretage de relevante ændringer i anklageskriftets indhold for at fjerne uklarhederne og manglerne, hvorefter sidstnævnte af egen drift underretter forsvaret og giver dette mulighed for at forberede sig i lyset af disse ændringer, hvilket bl.a. omfatter muligheden for at indgive nye bevisanmodninger. Den forelæggende ret har imidlertid anført, at muligheden for at ændre tiltalen som omhandlet i nævnte artikel 287 hidtil ikke er blevet anvendt af de nationale retter med henblik på at afhjælpe procedurefejl i anklageskriftet som de i hovedsagen omhandlede.
- 19 Når dette er sagt, er den forelæggende ret for det første af den opfattelse, at anvendelsen af denne processuelle fremgangsmåde fører til, at løsningen i strafferetsplejelovens artikel 248, stk. 3, hvorefter sagen skal sendes tilbage til anklagemyndigheden med henblik på, at denne berigtiger de fejl, der er konstateret i anklageskriftet, ikke er forenelig med EU-retten. For det andet forudsætter denne fremgangsmåde, at den processuelle fejl i anklageskriftet berigtiges, efter at proceduren til indhentelse af beviser er afsluttet, men før realitetsbehandlingen.
- 20 Den anden fremgangsmåde består i at undlade at anvende det forbud, der er fastsat i strafferetsplejeloven efter reformen i 2017, og anvende den processuelle fremgangsmåde, der var gældende indtil denne reform, nemlig udsættelse af retsforhandlingerne, tilbagesendelse af sagen til anklagemyndigheden med henblik på, at denne udarbejder et nyt anklageskrift, og genoptagelse af sagen med en ny afhøring af alle vidner.
- 21 Inden for rammerne af det andet præjudicielle spørgsmål ønsker den forelæggende ret således oplyst, om disse mulige processuelle fremgangsmåder er i overensstemmelse med EU-retten og navnlig med artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13. Den forelæggende ret er, henset til chartrets artikel 47, desuden i tvivl om, hvilken af de nævnte processuelle fremgangsmåder der er bedst i overensstemmelse med retten til effektive retsmidler og adgangen til en upartisk domstol.
- 22 Den forelæggende ret har præciseret, at Domstolen allerede har taget stilling til identiske faktiske omstændigheder, nemlig et anklageskrift, der er behæftet med procedurefejl, som tilsidesætter den tiltaltes ret til information om tiltalen. Det følger således af dom af 5. juni 2018, Kolev m.fl. (C-612/15, EU:C:2018:392), og af 12. februar 2020, Kolev m.fl. (C-704/18, EU:C:2020:92), at den nationale lovgivning skal fastsætte en tilstrækkeligt effektiv mekanisme til at afhjælpe fejl, som anklageskriftet er behæftet med, og som påvirker den tiltaltes rettigheder som omhandlet i artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13, uanset om det sker gennem dommeren selv eller ved tilbagesendelse af sagen til anklagemyndigheden. Den forelæggende ret er imidlertid af den opfattelse, at disse domme ikke gør det muligt at besvare de forelagte spørgsmål.

- 23 På denne baggrund har Spetsializiran nakazatelen sad (særlig domstol i straffesager) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er en national bestemmelse, nemlig artikel 248, stk. 3, i Republikken Bulgariens [strafferetsplejelov], hvorefter der efter afslutningen af det første retsmøde i en straffesag (forberedende retsmøde) ikke findes nogen processuel bestemmelse, der kan danne grundlag for at afhjælpe [...] indholdsmæssig[e] uklarhed[er] og [mangler] i anklageskriftet, hvilket fører til en tilsidesættelse af den [tiltaltes] ret til information om tiltalen, forenelig med artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13 og artikel 47 i [chartret]?
- 2) Såfremt spørgsmålet besvares benægtende: Er en fortolkning af de nationale bestemmelser om ændring af tiltalen, som giver anklageren mulighed for under retsmødet at afhjælpe [disse] indholdsmæssige uklarhed[er] og [mangler] i anklageskriftet på en måde, som faktisk og effektivt opfylder den tiltaltes ret til information om tiltalen, i overensstemmelse med de ovenfor anførte bestemmelser [i direktiv 2012/13] samt chartrets artikel 47, eller er det i overensstemmelse med disse ovenfor anførte [EU-retlige] bestemmelser at undlade at anvende det nationale forbud mod at indstille behandlingen af sagen og [sende] den [tilbage] til anklagemyndigheden med henblik på udarbejdelse af et nyt anklageskrift?»

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

- 24 Den forelæggende ret ønsker med det første spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13 og chartrets artikel 47 skal fortolkes således, at de er til hinder for en national lovgivning, der ikke fastsætter en processuel fremgangsmåde, som gør det muligt, efter det forberedende retsmøde i en straffesag, at afhjælpe indholdsmæssige uklarheder og mangler, som anklageskriftet er behæftet med, og som tilsidesætter den tiltaltes ret til at modtage detaljeret information om tiltalen.
- 25 Det skal for det første bemærkes, at artikel 6 i direktiv 2012/13 i de bestemmelser, som den indeholder, fastsætter regler om retten til at blive informeret om tiltalen, som har til formål at sikre en retfærdig behandling af sagen og at muliggøre en effektiv udøvelse af retten til et forsvar (dom af 13.6.2019, Moro, C-646/17, EU:C:2019:489, præmis 43, og kendelse af 14.1.2021, UC og TD (Formelle fejl i anklageskriftet), C-769/19, ikke trykt i Sml., EU:C:2021:28, præmis 43).
- 26 Således som det i det væsentlige er anført i 14. og 41. betragtning til direktiv 2012/13, bygger dette direktiv på de rettigheder, der er fastlagt særligt i chartrets artikel 47 og 48, og tilsigter at fremme disse rettigheder. Nærmere bestemt fastsætter dette direktivs artikel 6 udtrykkeligt et aspekt af retten til adgang til effektive retsmidler og af retten til et forsvar, som er fastsat i chartrets artikel 47 og artikel 48, stk. 2 (jf. i denne retning dom af 5.6.2018, Kolev m.fl., C-612/15, EU:C:2018:392, præmis 88, og af 14.5.2020, Staatsanwaltschaft Offenburg, C-615/18, EU:C:2020:376, præmis 71).
- 27 Hvad for det andet angår det tidspunkt, hvor de processuelle rettigheder, der er fastsat i artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13, skal sikres, har Domstolen fastslået, at det principielt er senest, inden retten i straffesager påbegynder behandlingen af tiltalens realitet, og inden de mundtlige

forhandlinger indledes (dom af 12.2.2020, Kolev m.fl., C-704/18, EU:C:2020:92, præmis 39, og kendelse af 14.1.2021, UC og TD (Formelle fejl i anklageskriftet), C-769/19, ikke trykt i Sml., EU:C:2021:28, præmis 44).

- 28 I denne forbindelse har Domstolen fastslået, at der i direktiv 2012/13 intet er til hinder for, at retten kan træffe de nødvendige foranstaltninger for, at anklageskriftet berigtiges, for så vidt som retten til et forsvar og til en retfærdig rettergang ydes behørig beskyttelse (jf. i denne retning dom af 5.6.2018, Kolev m.fl., C-612/15, EU:C:2018:392, præmis 94).
- 29 Desuden har Domstolen allerede accepteret, at den information om tiltalen, der er fremsendt til forsvarer, kan ændres senere, navnlig for så vidt angår den juridiske kvalificering af de forhold, som den tiltalte er tiltalt for. Sådanne ændringer skal dog meddeles den tiltalte eller dennes advokat på et tidspunkt, hvor de stadig har mulighed for at reagere effektivt inden rettens voteringsfase. Denne mulighed er i denne henseende fastsat i artikel 6, stk. 4, i direktiv 2012/13, som fastsætter, at en mistænkt eller tiltalt straks informeres om enhver ændring i de oplysninger, der gives i medfør af denne artikel, hvis dette er nødvendigt for at sikre en retfærdig behandling af sagen (jf. i denne retning dom af 5.6.2018, Kolev m.fl., C-612/15, EU:C:2018:392, præmis 95).
- 30 Det følger af denne retspraksis i sin helhed, at de rettigheder, der følger af artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13, skal sikres under hele straffesagen og dermed også i det foreliggende tilfælde, efter det forberedende retsmøde i en straffesag. Den forelæggende ret har imidlertid anført, at efter reformen i 2017 kan muligheden for at indstille behandlingen af sagen og sende den tilbage til anklagemyndigheden med anvisning om at afhjælpe de procedurefejl, som anklageskriftet er behæftet med, og udarbejde et nyt anklageskrift, ifølge strafferetsplejelovens artikel 248, stk. 3, kun udøves under et sådant forberedende retsmøde, idet bulgarsk ret ikke fastsætter en mekanisme til afhjælpning af sådanne mangler efter dette retsmøde.
- 31 Det følger heraf, at en sådan lovgivning hverken er i overensstemmelse med artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13 eller chartrets artikel 47, eftersom den omstændighed, at der ikke findes en processuel fremgangsmåde, som gør det muligt at afhjælpe fejl i anklageskriftet, forhindrer den tiltalte i at få et tilstrækkeligt detaljeret kendskab til anklagerne mod sig, hvilket kan hindre den effektive udøvelse af retten til et forsvar.
- 32 Følgelig skal det første spørgsmål besvares med, at artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13 og chartrets artikel 47 skal fortolkes således, at de er til hinder for en national lovgivning, der ikke fastsætter en processuel fremgangsmåde, som gør det muligt, efter det forberedende retsmøde i en straffesag, at afhjælpe indholdsmæssige uklarheder og mangler, som anklageskriftet er behæftet med, og som tilsidesætter den tiltaltes ret til at modtage detaljeret information om tiltalen.

Det andet spørgsmål

- 33 Den forelæggende ret ønsker med det andet spørgsmål nærmere bestemt oplyst, om artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13 og chartrets artikel 47 skal fortolkes således, at de kræver en fortolkning af den nationale lov vedrørende ændring af tiltalen, som giver anklagemyndigheden mulighed for under domsforhandlingen at afhjælpe indholdsmæssige uklarheder og mangler i anklageskriftet, på en måde, som faktisk og effektivt sikrer tiltaltes ret til forsvar, eller om disse bestemmelser kræver, at retten undlader at anvende forbuddet i den nationale lovgivning, indstiller behandlingen af sagen og sender den tilbage til anklagemyndigheden med henblik på udarbejdelse af et nyt anklageskrift.

- 34 Domstolen har allerede fastslået, at EU-retten ikke præciserer, hvilken national myndighed der har til opgave at sikre, at tiltalte personer har de rettigheder, der er fastsat i artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13, eller hvilken procedure der skal følges med henblik herpå (jf. i denne retning dom af 12.2.2020, Kolev m.fl., C-704/18, EU:C:2020:92, præmis 40, og kendelse af 14.1.2021, UC og TD (Formelle fejl i anklageskriftet), C-769/19, ikke trykt i Sml., EU:C:2021:28, præmis 44).
- 35 Fastsættelsen af de konkrete bestemmelser for gennemførelsen af artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13 henhører således under medlemsstaternes procesautonomi under overholdelse af ækvivalensprincippet, som kræver, at de nationale regler ikke må være mindre gunstige end dem, der regulerer tilsvarende situationer, der er underlagt national ret, og effektivitetsprincippet, som kræver, at de nationale processuelle regler ikke i praksis gør det umuligt eller uforholdsmæssigt vanskeligt at udøve de rettigheder, der tillægges i henhold til EU-retten (jf. i denne retning dom af 12.2.2020, Kolev m.fl., C-704/18, EU:C:2020:92, præmis 48 og 49, og kendelse af 14.1.2021, UC og TD (Formelle fejl i anklageskriftet), C-769/19, ikke trykt i Sml., EU:C:2021:28, præmis 47 og 49).
- 36 Navnlig er artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13 ikke til hinder for, at tiltaltes ret til at blive informeret om tiltalen sikres enten af anklagemyndigheden efter sagens tilbagesendelse med henblik på genoptagelse af den indledende del af straffesagen eller af den kompetente strafferet i forbindelse med sagens optagelse til dom (jf. i denne retning dom af 12.2.2020, Kolev m.fl., C-704/18, EU:C:2020:92, præmis 44, og kendelse af 14.1.2021, UC og TD (Formelle fejl i anklageskriftet), C-769/19, ikke trykt i Sml., EU:C:2021:28, præmis 46).
- 37 I det foreliggende tilfælde bemærkes, at i en situation, hvor straffesagen i sin helhed ikke er blevet afsluttet, kan udøvelsen af de processuelle rettigheder, der er fastsat i artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13, sikres, for så vidt som enten dommeren selv inden for rammerne af retssagen kan afhjælpe de uregelmæssigheder, som anklageskriftet er behæftet med, eller den anklagemyndighed, hvortil sagen er tilbagesendt, har mulighed for at gøre det samme under overholdelse af retten til et forsvar (jf. i denne retning dom af 12.2.2020, Kolev m.fl., C-704/18, EU:C:2020:92, præmis 54 og 55, og kendelse af 14.1.2021, UC og TD (Formelle fejl i anklageskriftet), C-769/19, ikke trykt i Sml., EU:C:2021:28, præmis 49).
- 38 Domstolen har i denne henseende fremhævet, at den tiltalte og dennes advokat under alle omstændigheder, uanset hvornår den information, der er omhandlet i artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13, gives, under overholdelse af kontradiktionsprincippet og princippet om processuel ligestilling navnlig skal have en tilstrækkelig lang frist til at gøre sig bekendt med denne information og være i stand til effektivt at forberede forsvaret, til at fremsætte deres eventuelle bemærkninger og i givet fald til at fremsætte enhver anmodning, bl.a. om bevisoptagelse, som de ville have ret til at fremsætte i henhold til national ret (jf. i denne retning dom af 13.6.2019, Moro, C-646/17, EU:C:2019:489, præmis 53 og den deri nævnte retspraksis, og kendelse af 14.1.2021, UC og TD (Formelle fejl i anklageskriftet), C-769/19, ikke trykt i Sml., EU:C:2021:28, præmis 50).
- 39 Henset til den tvivl, som den forelæggende ret har rejst vedrørende spørgsmålet om, hvorvidt EU-retten enten kræver en overensstemmende fortolkning af national ret, eller at det undlades at anvende bestemmelsen i strafferetsplejelovens artikel 248, stk. 3 – således som den følger af en ændring, der blev vedtaget i 2017 – for i stedet at anvende den bestemmelse, der hidtil var gældende, og som gjorde det muligt at indstille behandlingen af sagen og sende den tilbage til anklagemyndigheden, skal det bemærkes, at for at sikre virkningen af samtlige bestemmelser i EU-retten kræver princippet om EU-rettens forrang, at de nationale retter i videst muligt omfang skal fortolke national ret i overensstemmelse med EU-retten (jf. i denne retning dom af 24.6.2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, præmis 57).

- 40 Det er alene, når der ikke kan anlægges en fortolkning af national lovgivning, der er i overensstemmelse med de EU-retlige krav, at den nationale ret, der skal anvende EU-retlige bestemmelser, har pligt til at sikre disse bestemmelsers fulde virkning ved om fornødent af egen drift at undlade at anvende enhver modstående bestemmelse i national lovgivning, endog en senere national bestemmelse, uden at den behøver at anmode om eller afvente en forudgående ophævelse af denne bestemmelse ad lovgivningsvejen eller ved noget andet forfatningsmæssigt middel (jf. i denne retning dom af 24.6.2019, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, præmis 58 og den deri nævnte retspraksis).
- 41 I tilfælde af, at det er umuligt at anlægge en overensstemmende fortolkning, har enhver national ret således pligt til, under en sag, der henhører under dens kompetence, som organ i en medlemsstat at undlade at anvende enhver national bestemmelse, der er i strid med en EU-retlig bestemmelse, som har direkte virkning i den sag, som den skal påkende (jf. i denne retning dom af 24.6.2019, *Popławski*, C-573/17, EU:C:2019:530, præmis 61 og den deri nævnte retspraksis). I denne henseende har Domstolen allerede fastslået, at artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13 skal anses for at have en sådan direkte virkning (jf. i denne retning dom af 14.5.2020, *Staatsanwaltschaft Offenburg*, C-615/18, EU:C:2020:376, præmis 72).
- 42 I det foreliggende tilfælde har den forelæggende ret anført, at den nationale lovgivning gør det muligt at anlægge en bred fortolkning af strafferetsplejeloven og navnlig af de regler om ændring af anklageskriftet, der er fastsat i denne lovs artikel 287, som giver mulighed for at afhjælpe de procedurefejl, som anklageskriftet er behæftet med. Den forelæggende ret har konkret anført, at retten med henblik på at overholde den tiltaltes ret til et forsvar i forbindelse med anvendelsen af denne artikel 287 først giver anklagemyndigheden mulighed for at foretage de relevante ændringer i anklageskriftets indhold for at fjerne uklarheder og mangler, hvorefter anklagemyndigheden underretter forsvaret og giver dette mulighed for at forberede sig i lyset af disse ændringer, herunder i givet fald ved at fremsætte nye bevisanmodninger.
- 43 Det bemærkes, at en sådan mekanisme synes at være i overensstemmelse med artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13 og chartrets artikel 47, for så vidt som den muliggør en effektiv anvendelse af de krav, der følger af denne artikel 6, stk. 3, og ligeledes synes at kunne sikre den tiltaltes ret til en effektiv domstolsbeskyttelse.
- 44 Under disse omstændigheder har den forelæggende ret, eftersom den er i stand til at anlægge en fortolkning af strafferetsplejeloven i overensstemmelse med disse EU-retlige bestemmelser, ikke pligt til at undlade at anvende strafferetsplejelovens artikel 248, stk. 3, således som den følger af en ændring vedtaget i 2017. Det tilkommer imidlertid den forelæggende ret at foretage den nødvendige efterprøvelse i denne henseende.
- 45 Henset til ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13 og chartrets artikel 47 skal fortolkes således, at den forelæggende ret har pligt til i videst muligt omfang at anlægge en overensstemmende fortolkning af den nationale lovgivning vedrørende ændring af tiltalen, som gør det muligt for anklagemyndigheden under domsforhandlingen at afhjælpe de indholdsmæssige uklarheder og mangler i anklageskriftet på en måde, som faktisk og effektivt sikrer tiltaltes ret til et forsvar. Det er alene i det tilfælde, hvor den forelæggende ret finder, at en overensstemmende fortolkning i denne retning ikke synes mulig, at det tilkommer den at undlade at anvende den nationale bestemmelse, der forbyder indstillingen af behandlingen af sagen og tilbagesendelsen af den til anklagemyndigheden med henblik på udarbejdelse af et nyt anklageskrift.

Sagsomkostninger

- 46 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra de nævnte parter udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tiende Afdeling) for ret:

- 1) Artikel 6, stk. 3, i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2012/13/EU af 22. maj 2012 om ret til information under straffesager og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder skal fortolkes således, at de er til hinder for en national lovgivning, der ikke fastsætter en processuel fremgangsmåde, som gør det muligt, efter det forberedende retsmøde i en straffesag, at afhjælpe indholdsmæssige uklarheder og mangler, som anklageskriftet er behæftet med, og som tilsidesætter den tiltaltes ret til at modtage detaljeret information om tiltalen.
- 2) Artikel 6, stk. 3, i direktiv 2012/13 og artikel 47 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder skal fortolkes således, at den forelæggende ret har pligt til i videst muligt omfang at anlægge en overensstemmende fortolkning af den nationale lovgivning vedrørende ændring af tiltalen, som gør det muligt for anklagemyndigheden under domsforhandlingen at afhjælpe de indholdsmæssige uklarheder og mangler i anklageskriftet på en måde, som faktisk og effektivt sikrer tiltaltes ret til et forsvar. Det er alene i det tilfælde, hvor den forelæggende ret finder, at en overensstemmende fortolkning i denne retning ikke synes mulig, at det tilkommer den at undlade at anvende den nationale bestemmelse, der forbyder indstillingen af behandlingen af sagen og tilbagesendelsen af den til anklagemyndigheden med henblik på udarbejdelse af et nyt anklageskrift.

Underskrifter